

Zpráva o posuzování projektů odborem Hlavního architekta eGovernmentu za rok 2017

**ODBOR HLAVNÍHO ARCHITEKTA EGOVERNMENTU
MINISTERSTVO VNITRA**

NÁRODNÍ
ARCHITEKTONICKÝ
PLÁN | **NAP**

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Obsah

02	1 — ÚVOD A MANAŽERSKÉ SHRUTÍ
03	2 — POSLÁNÍ A PŮSOBNOST OHA
04	2.1 — Jaké projekty jsou posuzovány
05	2.2 — Typy žádostí
06	2.3 — Počet a struktura žádostí o stanovisko
08	2.4 — Nárůst počtu žádostí a personální otázky
08	2.5 — Nejčastěji napravené nedostatky
14	2.6 — Přínosy posuzování projektů OHA
14	2.7 — Školení a osvěta
15	2.8 — Informační koncepce České republiky
15	3 — ZÁVĚR

1 — Úvod a manažerské shrnutí

Odbor Hlavního architekta eGovernmentu Ministerstva vnitra (dále také „OHA“) je útvar s nadresortní působností, pověřený koordinací rozvoje eGovernmentu v celé veřejné správě. Pro účely svého poslání provádí kontrolu a schvalování významných ICT projektů, poskytuje konzultace, podporu a expertní služby ostatním subjektům veřejné správy, řídí rozvoj sdílených služeb eGovernmentu a stanovuje principy a standardy pro oblast ICT. Všechny uvedené činnosti zajišťuje celkem **25 pracovníků**, z toho 14 kmenových zaměstnanců odboru a 11 externích expertů.

Pokud se týká kompetence schvalování výdajů souvisejících s ICT, bylo za rok 2017 **posouzeno celkem 356 žádostí v celkové hodnotě 23,7 miliardy Kč**. Významné **nedostatky** byly odhaleny **ve 132 případech**, což představuje více než **39 %** všech vyhodnocených žádostí, přičemž celkový odhad **finančního vyjádření** těchto nedostatků dosáhl **615 milionů Kč**. U všech žádostí použil OHA postup **pozastavení žádosti** a upozornění žadatele na nedostatky projektu. Tím OHA dosáhl změny projektu v rámci původního řízení a **nebylo nutné** žádný z projektů **zamítnout** a zabránit tak jeho realizaci. Samotnému **posuzování** ICT projektů se v roce 2017 věnovalo celkem **8 pracovníků**.

Nejčastější zjištěné nedostatky v roce 2017 byly:

- **opomenutí využití** centrálně poskytovaných sdílených systémů pro **správu identit** a to jak občanů, tak úředníků,
- **nezahrnutí napojení** na relevantní lokální nebo centrální informační systémy,
- **nepředcházení** obtížně zrušitelné **závislosti na konkrétním dodavateli**,
- **ignorování** požadavků na publikaci **otevřených dat** ze systémů veřejné správy,
- **nezohlednění všech** zákonných **požadavků** a národních či mezinárodních **standardů**.

OHA aktuálně dokončuje práce na dokumentu **Informační koncepce České republiky**. Tento dokument definuje obecné principy pořizování, vytváření, správy a provozování informačních systémů veřejné správy. Po jeho schválení vládou bude v **rámcí posuzování a schvalování ICT projektů ze strany OHA primárně kontrolován soulad všech plánovaných projektů s Informační koncepcí ČR a to s ohledem na specifika každého projektu**.

2 — Poslání a působnost OHA

2.1 — Jaké projekty jsou posuzovány

2.2 — Typy žádostí

2.3 — Počet a struktura žádostí o stanovisko

2.4 — Nárůst počtu žádostí a personální otázky

2.5 — Nejčastěji napravitelné nedostatky

2.6 — Přínosy posuzování projektů OHA

2.7 — Školení a osvěta

2.8 — Informační koncepce České republiky

Nadresortní role, která je OHA svěřena, sebou nese oprávnění a zodpovědnost v řízení, koordinaci a vedení rozvoje eGovernmentu v celé veřejné správě. V tomto smyslu pojem eGovernment zahrnuje nejen samotné informační technologie, ale také optimalizaci a zjednodušování služeb veřejné správy s vazbou na legislativní prostředí. **Z pohledu právních předpisů vykonává OHA vybrané kompetence, svěřené Ministerstvu vnitra zákonem č. 2/1969 Sb., kompetenční zákon a zákonem č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, a dále také některými podzákonými ustanoveními, jako například usnesením vlády č. 889 ze dne 2. listopadu 2015.**

Poslání a hlavní činnosti OHA jsou:

- Stanovování architektonických a dalších standardů pro digitalizaci veřejné správy a podpora zvyšování digitálních schopností jednotlivých orgánů veřejné správy prostřednictvím vyhledávání a sdílení osvědčené praxe.
- Řízení rozvoje sdílených služeb eGovernmentu a koordinace jejich efektivního využívání.
- Působení jako centrum digitálních expertíz včetně podpory objevování nových myšlenek a rozvojových záměrů.
- Připomínkování nové legislativy s ohledem na digitální požadavky a vizi veřejné správy v souladu se strategickým rámcem rozvoje veřejné správy a dalšími metodickými dokumenty, schválenými vládou ČR.
- Řízení, podpora a koordinace oblasti Otevřených dat, vykonávaná Národním koordinátorem otevřených dat, který je součástí týmu OHA.
- Organizační a odborné vedení Pracovního výboru pro architekturu a strategii, zřízeného v rámci Rady vlády pro informační společnost (RVIS). Členy Pracovního výboru jsou odborní zástupci jednotlivých resortů, Asociace krajů a Svazu měst a obcí.

Pracovní výbor zasedá přibližně jednou za dva měsíce a je hlavní platformou pro sdílení architektonických znalostí a zkušeností v oblasti elektronizace veřejné správy.

- Posuzování a schvalování významných ICT projektů veřejné správy před jejich realizací, zahrnující jejich kontrolu a případnou komunikaci se žadateli směřující k modifikaci projektů ve fázi před vypsáním veřejné zakázky.

Účelnost existence centrální autority pro koordinaci a řízení elektronizace veřejné správy potvrzují vedle tuzemských také zahraniční zkušenosti. Všechny země s vysokou úrovní eGovernmentu mají obdobnou jednotku zřízení, bez ohledu na její konkrétní organizační zařazení. V Evropě fungují modely od samostatné agentury, podřízené ministerskému předsedovi nebo některému z ministrů, přes vybraný útvar na některém z ministerstev (nejčastěji vnitra nebo financí) až po existenci samostatného ministerstva pro informační technologie.

Tato výroční zpráva se zaměřuje především na výsledky a efekty poslední z uvedených činností OHA, tedy na posuzování a schvalování ICT projektů veřejné správy s tím, že v jednotlivých kapitolách jsou zmíněny i další činnosti OHA, pokud s posuzováním projektů přímo souvisejí.

V celkovém pohledu je ale činnost OHA zaměřena především metodicky a standardizačně. Reálně je posuzování projektů až závěrečnou pojistkou naplňování definovaných standardů a osvědčených praktik. Při posuzování ICT projektů dochází zejména ke kontrole souladu (konzistence) projektu s ostatními připravovanými projekty, dále je kontrolováno správné a přiměřené využívání již vybudovaných sdílených služeb veřejné správy a v neposlední řadě OHA přihlíží také k otázkám tzv. „3E“, tedy k efektivitě, hospodárnosti a účelnosti. Obecně se pro popis aktivit vykonávaných při posuzování ICT projektů využívá slovního spojení „Kontrola a dosažení souladu s Národním architektonickým plánem ČR“.

Jak je vykládán pojem eGovernment v praxi? Hlavní myšlenkou výkonu eGovernmentu je správa věcí veřejných za využití moderních elektronických nástrojů, díky kterým je veřejná správa k občanům přátelštější, dostupnější, rychlejší a také levnější.

2.1 — JAKÉ PROJEKTY JSOU POSUZOVÁNY

Činnost posuzování a schvalování významných ICT projektů veřejné správy je členěna podle titulu, z něhož vyplývá povinnost získat před zahájením projektu souhlasné stanovisko OHA. Časté jsou ale i případy, kdy projekt musí získat souhlasné stanovisko na základě více titulů současně. Pro zjednodušení administrativy je pro tyto účely využíváno tzv. sloučeného řízení, kdy je k projektu podána jen jedna žádost (předložení projektu), na jejímž základě je vydáno svodné stanovisko vyjadřující se ke splnění podmínek podle všech relevantních titulů a jejich požadavků.

Ze strany OHA byly posuzovány projekty na základě trojice titulů:

- a) Záměry realizovat nákup služeb či investic souvisejících s informačními a komunikačními technologiemi s předpokládanou hodnotou více než 6 milionů Kč ročně, resp. 30 milionů Kč vynaložených za 5 let (bez DPH) na základě přílohy č. 2 **usnesení vlády č. 889** ze dne 2. 11. 2015. Vztahuje se jen na organizační složky státu, tj. především ministerstva a ostatní ústřední správní úřady.
- b) Projekty informačních systémů veřejné správy určených k výkonu státní správy s předpokládanou hodnotou přesahující částku 6 mil. Kč ročně nebo částku 30 mil. Kč vynaložených za 5 let (bez DPH) na základě § 4 odst. 2 písm. g) **zákona č. 365/2000** Sb., o informačních systémech veřejné správy. Dle účinnosti příslušné novely zákona se tato povinnost začala týkat projektů od 1. 7. 2017 a dopadá na ty subjekty veřejné správy, které jsou v roli správce informačního systému veřejné správy dle zákonné definice těchto systémů.

To znamená, že oproti předchozímu bodu byla povinnost schvalování rozšířena i na projekty měst a krajů.

- c) Žádosti o financování z Integrovaného regionálního operačního programu (dále jen „IROP“) **vybraných výzev** souvisejících s eGovernmentem, jejichž specifická pravidla stanoví povinnost žádat o stanovisko OHA.

Výzvy IROP, které vyžadovaly posouzení OHA:

- **Výzva č. 4** – Aktivita vedoucí k úplnému elektronickému podání
- **Výzva č. 10** – Kybernetická bezpečnost
- **Výzva č. 17** – e-Legislativa a e-Sbírka, Národní digitální archiv
- **Výzva č. 23** – Specifické informační a komunikační systémy a infrastruktura I.
- **Výzva č. 26** – eGovernment I.
- **Výzva č. 28** – Specifické informační a komunikační systémy a infrastruktura II.

2.2 — TYPY ŽÁDOSTÍ

Projekty a záměry, předkládané na základě povinností vyjmenovaných v kapitole 2.1, zahrnují velmi široké spektrum projektů od nákupu velkého množství telefonních přístrojů, přes pokládku optických kabelů až po budování a provoz komplexních informačních systémů. Důsledkem toho je, že nelze předepsat jediný jednoduchý formulář pro vyplnění všech relevantních informací o projektu, který by byl vhodný pro projekty všech typů. Z tohoto důvodu vytvořil a zveřejnil OHA na začátku roku 2016 tři typy formulářů v různém rozsahu a detailu:

- **Formulář typu A** — univerzální formulář bez zjednodušení, který slouží pro nákup, rozvoj a údržbu nových informačních systémů, respektive pro vybudování IT podpory nějaké nové nebo významně pozměněné agendy či služby veřejné správy.
- **Formuláře typu B** — byly vytvořeny jako reakce na praxi resortů,

spočívající v uzavírání smluv rámcové povahy na podporu a rozvoj, kdy konkrétní plnění se objednává následně na základě finančního rámce, avšak v době uzavírání smlouvy rámcové povahy není ještě známo, zda a jaké konkrétní plnění bude poptáváno.

OHA tuto situaci reflektoval zavedením **tří druhů formulářů typu B:**

- **Formulář B1** — Žádost o stanovisko OHA k záměru projektu (jde v podstatě o registraci smlouvy při známém objemu finančních prostředků a většinou jen obecně formulovaném účelu smlouvy).
- **Formulář B2** — Žádost o stanovisko OHA ke každé dílčí změně řešení, která je architektonicky významná a která se děje v rámci záměru B1.
- **Formulář B3** — Žádost o stanovisko OHA k celkové architektuře, která v sobě zohledňuje i všechny dílčí žádosti B2.

Podáním žádosti o stanovisko OHA prostřednictvím formuláře typu B1 se žadatel automaticky zavazuje podat žádost B2 pro každou architektonicky významnou změnu a také formulář B3, nejpozději do 2 let, jako žádost o posouzení celkové architektury předmětného řešení. Formulář B3 reflektuje častou realitu ICT projektů, kdy jejich technickou dokumentací nedisponuje sám žadatel, ale pouze jeho dodavatelé. V tom případě je třeba ponechat žadateli dostatečný čas na získání know-how, jeho zpracování a dodání potřebných informací pro posouzení ze strany OHA.

- **Formulář typu C** — Tento zjednodušený vzor žádosti byl připraven pro použití v případech záměru pořídit typizovaný komoditní ICT produkt (HW, SW nebo službu).

Podstatný vliv na průběh posuzování má, kromě výše uvedených titulů, též usnesení vlády č. 343/D ze dne 6. 5. 2015 a na něj navazující pracovní dohoda ze dne 11. 12. 2015 mezi OHA, bezpečnostními sbory a bezpečnostními službami.

Na jejich základě jsou žádosti o stanovisko OHA typu A, B a IROP předávány k vyjádření šesti sborům a službám z bezpečnostní oblasti, které tak mají možnost vznášet k projektům vlastní připomínky z titulu zabezpečování jejich úkolů. Těmito bezpečnostními sbory a službami jsou:

- Bezpečnostní informační služba,
- Bezpečnostní odbor Ministerstva vnitra,
- Generální inspekce bezpečnostních sborů,
- Úřad pro zahraniční styky a informace,
- Útvar speciálních činností služby kriminální policie a vyšetřování,
- Vojenské zpravodajství při Ministerstvu obrany.

Bezpečnostní sbory a služby své vyjádření k projektům zasílají OHA v termínu do 20 kalendářních dní, přičemž za rok 2017 možnosti vznést připomínky využily výše uvedené subjekty u 38 žádostí, tedy zhruba u každé desáté.

2.3 — POČET A STRUKTURA ŽÁDOSTÍ O STANOVISKO

V roce 2017 bylo k posouzení přijato 362 žádostí o stanovisko OHA. Šest z těchto žádostí bylo žadatelem vzato zpět (staženo) ještě před vydáním stanoviska. Celkový počet posuzovaných žádostí tudíž byl 356 a jejich souhrnná hodnota byla **23,7 miliardy Kč** bez DPH. Jedná se zhruba o jednu přijatou žádost denně s průměrnou hodnotou přes 66 milionů Kč.

V meziročním srovnání let 2016 a 2017 došlo k nárůstu počtu žádostí na trojnásobek, při současném poklesu průměrné hodnoty projektu zhruba na polovinu. Příčinou tohoto jevu bylo vypisování výzev IROP v rámci programového období 2014 – 2020. Jak je patrné z následující tabulky, počet žádostí IROP v roce 2017 představoval 64 % ze všech přijatých žádostí, zatímco v roce předchozím to bylo jen 23 %. U žádostí IROP se obvykle jednalo o projekty podávané obcemi, jejichž rozsah se pohyboval v řádech jednotek či nejvýše desítek milionů korun. Pokud bychom statistiku obou let očistili o žádosti podle IROP, je meziroční nárůst počtu žádostí 41 % při celkovém finančním úhrnu projektů o 13 % nižším. Rok 2017 tedy přinesl téměř o polovinu větší počet projektů mimo IROP, jejichž průměrná hodnota se snížila na úroveň 61,5 % hodnoty předchozího roku.

Data o posuzování projektů jsou k dispozici od 1. 1. 2016, kdy vešlo v účinnost usnesení vlády č.889 z 2. listopadu 2015 a OHA začal projekty posuzovat.

TYP ŽÁDOSTI	POČET ŽÁDOSTÍ		OBJEM (V MIL. Kč BEZ DPH)	
	2016	2017	2016	2017
IROP — jen studie proveditelnosti	27	229	886	7 832
IROP + A	7	34	2 035	4 186
A — univerzální	18	20	2 198	2 122
B1 — rámec	34	22	11 410	1 634
B2 — prováděcí	1	3	—	—
B3 — přehled architektury	1	7	—	—
C — komodita	29	41	2 614	7 911
CELKOVÝ SOUČET	117	356	19 142	23 685

Tabulka 1: Počet a objem přijatých žádostí dle jednotlivých typů

K žádostem, přijatým v roce 2017, bylo vydáno 339 souhlasných stanovisek, žádné zamítavé a 16 žádostí se ještě nachází v procesu posuzování. Absence zamítavých stanovisek OHA ovšem neznamená, že by všechny předkládané projekty byly bezchybné a role OHA by byla toliko administrativní. Celkem ve 132 případech byly k předloženým projektům ze strany OHA vzneseny připomínky, které vedly k podstatné úpravě projektů a jejich kvalitativnímu zlepšení. Podrobněji se uvedenému tématu věnují kapitoly 2.5 a 2.6 této zprávy.

V roce 2017 bylo zaznamenáno 6 případů, kdy žadatel svou žádost stáhl a proces posuzování byl zastaven bez vydání stanoviska. Jednalo se o situace, kdy např. před vydáním stanoviska byla organizační změnou zrušena organizace žadatele a novou žádost podala nástupnická organizace, v jiném případě se žadatel rozhodl žádost podat do jiné výzvy IROP, a proto žádost stáhl a v upravené podobě opět podal, anebo nastala i situace, kdy se žadatel rozhodl projekt vůbec nerealizovat. V jednom případě byla také ze strany OHA žádost o stanovisko odmítnuta, aniž by o ní bylo věcně rozhodnuto, neboť bylo zjištěno, že stejný projekt obdržel stanovisko již dříve a toto je stále platné.

VÝSLEDEK POSOUZENÍ	POČET PŘIJATÝCH ŽÁDOSTÍ	
	2016	2017
Souhlasné stanovisko	115	339
Nesouhlasné stanovisko	2	0
Zpětvzetí žádosti	2	6
Vráceno bez vydání stanoviska	0	1
Posuzování stále probíhá	—	16
CELKOVÝ SOUČET	119	362

Tabulka 2: Počet žádostí přijatých v kalendářním roce podle výsledku posouzení

Na rozdíl od roku 2016 se v roce 2017 nepodařilo ve všech případech vydat stanovisko ve lhůtě 30 dnů od podání žádosti (při odpočítání případné doby pozastavení). Stalo se tak u 30 žádostí o stanovisko a doba opoždění čítala s jedinou výjimkou jen jednotky dnů. Důvodem byl několikanásobný nárůst počtu žádostí v souvislosti s termínem ukončení tří výzev IROP k 30. 9. 2017, během kterého nebylo možné situaci personálně zvládnout z hlediska kapacity odborných hodnotitelů.

Průměrně bylo v roce 2017 vydáno stanovisko za 22 dní. U většiny žádostí se do doby vydání stanoviska významně promítá i již zmíněná lhůta 20 dnů, kterou mají bezpečnostní složky pro své vyjádření. V 91 % případů bylo stanovisko vydáno do 30 dnů. Nejrychleji byly vyřízeny žádosti, podané na formuláři typu C pro typizované komoditní ICT produkty, u kterých vyjádření bezpečnostních složek nejsou vyžadována. U těchto projektů byla průměrná doba vydání stanoviska 11 dní.

Ve zvláště složitých případech má OHA právo na prodloužení lhůty pro vydání svého stanoviska o dalších 30 kalendářních dní. V roce 2017 bylo toto právo využito pouze jedenkrát a to u projektu Soubor centrálních služeb NIPEZ, který předložilo Ministerstvo pro místní rozvoj.

Následující tabulka zachycuje rozdělení žádostí o stanovisko k projektům IROP

dle jednotlivých výzev. Hodnoty jsou vyčísleny za oba roky 2016 a 2017, kdy byly přijímány žádosti podle níže vyjmenovaných výzev. Do přehledu není zahrnuta jedna zamítnutá a 6 zpět vzatých žádostí. Počet a hodnota žádostí nezahrnují všechny projekty v uvedených výzvách, protože část projektů nepodléhá schvalování OHA¹.

VÝZVA IROP	SCHVÁLENO NEBO DOSUD POSUZOVÁNO OHA		CELKOVÁ ALOKACE DANÉ VÝZVY DLE MMR V MIL. KČ	POMĚR OBJEMU OHA SCHVÁLENÝCH ŽÁDOSTÍ K CELKOVÉ ALOKACI DANÉ VÝZVY
	POČET ŽÁDOSTÍ	HODNOTA ZPŮSOBILÝCH VÝDAJŮ A ŽÁDOSTÍ S DPH V MIL. KČ		
Výzva č. 4 — Aktivity vedoucí k úplnému elektronickému podání	8	296	471	63,0 %
Výzva č. 10 — Kybernetická bezpečnost	61	3 796	1 412	268,9 %
Výzva č. 17 — e-Legislativa a e-Sbírka, Národní digitální archiv	3	558	742	75,2 %
Výzva č. 23 — Specifické informační a komunikační systémy a infrastruktura I.	32	2 487	1 648	150,9 %
Výzva č. 26 — eGovernment I.	76	4 901	3 010	162,8 %
Výzva č. 28 — Specifické informační a komunikační systémy a infrastruktura II.	117	1 718	1 622	105,9 %
CELKOVÝ SOUČET	296	13 719	8 904	154,1 %

Tabulka 3: Počet a objem žádostí o spolufinancování z IROP dle výzev

¹Podle specifických pravidel pro jednotlivé výzvy se jedná o projekty, jejichž způsobilé výdaje jsou menší než 15 mil. Kč a zároveň se v nich nevyužívají centrální systémy

2.4 — NÁRŮST POČTU ŽÁDOSTÍ A PERSONÁLNÍ OTÁZKY

Z časového rozložení podávaných žádostí, zachyceného v následujícím grafu, lze vyčíst dvě podstatné závislosti. Jednak rozložení ukazuje, že počty žádostí o stanovisko OHA mají stabilní rostoucí trend.

Výjimkou z tohoto trendu je nárůst počtu žádostí v souvislosti s náběhem jednotlivých výzev IROP a dokončování studií proveditelnosti do již vypsanych výzev. Vliv na počty podávaných žádostí má také skutečnost, že od poloviny roku 2017 byl rozsah subjektů, povinných žádat o stanovisko OHA, rozšířen účinností novely zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy. Druhým pozorovatelným jevem jsou až exponenciální nárůsty počtů žádostí v měsících těsně předcházejících ukončení příjmu žádostí v jednotlivých výzvách, což se, jak již bylo zmíněno, konkrétně projevilo zejména v průběhu měsíce září 2017.

Obrázek 1: Počet přijatých žádostí a vydaných stanovisek

Organizačně se OHA skládá ze tří oddělení, jimiž jsou oddělení strategie a standardizace, oddělení analýz legislativy eGovernmentu a oddělení projektů eGovernmentu. Celkově je pro OHA vyčleněno 23 systemizovaných tabulkových míst, z nichž bylo ke konci roku 2017 obsazeno 14. Dalších 11 osob působí na OHA formou dohod nebo jako externisté. Ke konci roku 2017 tak činnosti OHA zajišťovalo 25 osob. Těchto 25 osob vykonávalo činnosti v celém rozsahu činností OHA, tedy národní koordinaci otevřených dat, problematiku nařízení eIDAS (elektronické podpisy a identity), připomínkování veškeré nové legislativy na soulad s digitálními požadavky nebo například tvorbu strategií, metodik a standardů eGovernmentu. Přímou **samotnému posuzování projektů se tak věnovalo částečně (vedle jiných svěřených činností) dohromady 8 pracovníků**. Vedle interních a externích pracovníků je pod OHA realizován časově omezený projekt pro podporu rozvoje otevřených dat vedený Národním koordinátorem otevřených dat. Projektový tým otevřených dat pak zahrnuje dalších 10 osob, zejména akademických pracovníků a specialistů, působících na částečný úvazek.

OHA se dlouhodobě, a stále neúspěšně, snaží obsadit i 9 zbývajících tabulkových míst, rozprostřených mezi všechna oddělení. Nábor nových zaměstnanců na OHA je však značně limitován současnou situací na trhu práce, kdy kvalifikovaných pracovníků příslušné úrovně je veliký nedostatek. Omezujícími faktory jsou jednak finanční podmínky, nastavené v tomto případě zákonem o státní službě, které značně zaostávají za situací v soukromém sektoru a dále také velmi vysoké nároky na odbornou zdatnost výkonu práce jednotlivých pracovníků, kteří vykonávají působnost OHA.

2.5 — NEJČASTĚJI NAPRAVOVANÉ NEDOSTATKY

Navzdory skutečnosti, že OHA v roce 2017 nezamítl žádnou z předložených žádostí, byly řešeny významné nedostatky a chyby v navrhovaných řešeních projektů. OHA koncipuje výkon svých pravomocí způsobem, který má za cíl dosáhnout kvality a efektivitu plánovaných ICT projektů. Z toho důvodu zahajuje OHA vždy, kdy odhalí v žádosti možné nedostatky, jednání se žadatelem. V rámci těchto jednání bývají některé výhrady OHA uspokojivě vysvětleny, tudíž není nutné projekt upravovat či doplňovat. Za rok 2017 však OHA eviduje u 132 žádostí z celkových 356 předložených podstatné nedostatky a chyby v projektech, které byly napraveny až na základě posuzování projektu ze strany OHA. V těchto 132 případech odhalili pracovníci OHA v projektech takové nedostatky, že bylo

nutné přepracovat žádost a mnohdy již i zadávací dokumentaci veřejné zakázky. Ve všech těchto případech tak díky OHA došlo k nápravě nedostatku, jenž by v budoucnosti vedl k nutným vícepracím, nižší efektivitě či dokonce k nerespektování zákonných principů sdílených služeb (například zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech).

Posuzování projektů umožnilo OHA zastavit realizaci projektů, u nichž byly zjištěny **rozpory s principy českého eGovernmentu** a požadavky na jejich hospodárnost, efektivitu a účelnost. Nejčastěji odhalenými nedostatky projektů, které byly na požadavek OHA v roce 2017 opraveny, jsou:

- A) Opomenutí využití centrálně poskytovaných sdílených systémů pro správu identit.** Tedy opomenutí existence služeb, poskytovaných Národním bodem pro identifikaci a autentizaci (dále jen „NIA“) a Jednotným identitním prostorem / Katalogem autentizačních a autorizačních služeb (dále jen „JIP/KAAS“). Rozdíl mezi těmito identitními prostory spočívá v jejich zaměření, kdy NIA je součástí identitního systému občanů ČR a je určena pro přihlašování veřejnosti, zatímco JIP/KAAS je identitní systém úředníků a jako takový je určen pro přihlašování pracovníků veřejné správy do neveřejných systémů. V roce 2017 bylo využití NIA doplněno celkem do 32 projektů a využití JIP/KAAS bylo doplněno do 16 projektů. Principiální výhody a úspory plynoucí z využití služeb sdílených systémů NIA a JIP/KAAS spočívají, kromě otázek kybernetické bezpečnosti, zejména ve vyšším komfortu pro uživatele. Uživatelé si již nemusí pamatovat různé přihlašovací údaje (hesla či jiné kódy) pro různé systémy, ale mají jednu sadu údajů a mohou také svobodně volit mezi různými identifikačními prostředky, kam patří například i elektronické občanské průkazy s čipem. Důležité je i hledisko finančních úspor, kdy při existenci jednou vybudované sdílené centrální služby jsou všechny výdaje na tutéž lokální službu zcela nadbytečné.
- B)** U 54 předložených projektů byl zjištěn problém v **opomenutí napojení na relevantní lokální nebo centrální informační systémy**. Příkladem takového opomenutí bylo nezohlednění napojení nově budovaných systémů městské policie na centrální evidenci osob a automobilů v pátrání. Pokud by při posuzování OHA nebylo chybějící napojení odhaleno, tak by

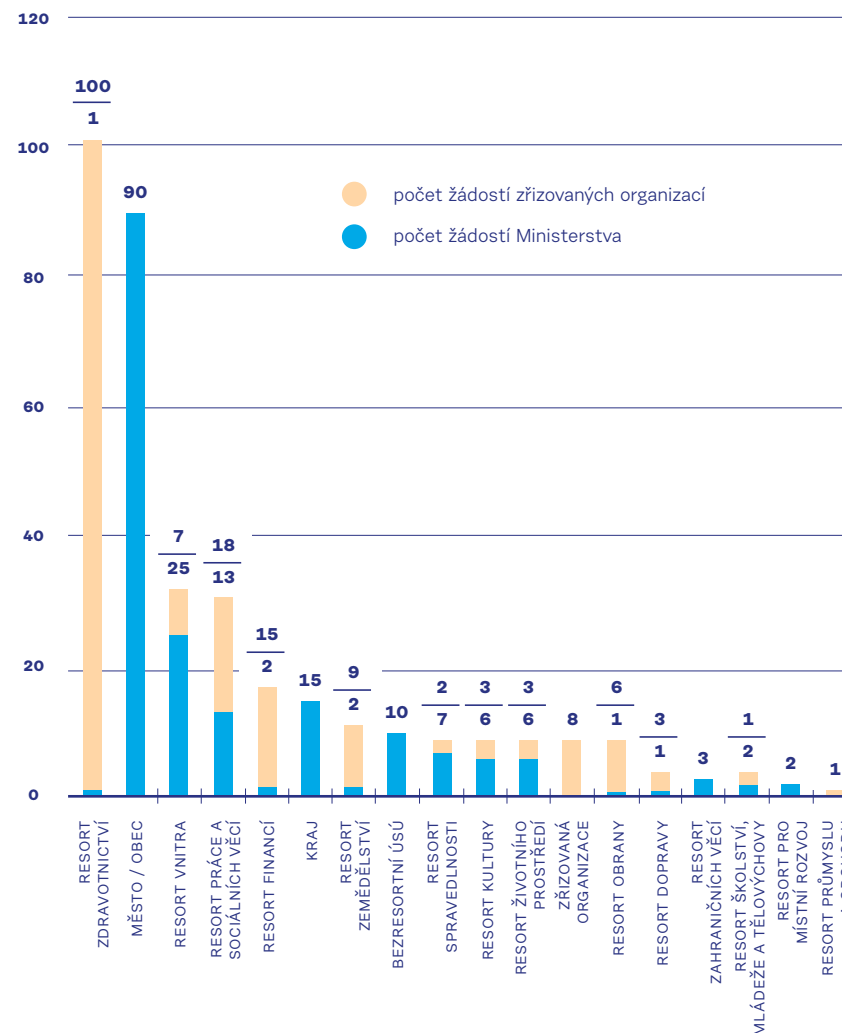
po uvedení nových systémů do provozu nastala jedna ze dvou situací. Buď by úřad musel zadat takové napojení systému až následně, což vždy projekt prodraží a zpozdí, anebo by výhody plynoucí z napojení musel oželeť, čímž by ale snížil efektivitu práce svých zaměstnanců a také zhoršil kvalitu výkonu konkrétní agendy.

- C)** Nadále přetrvávajícím недостатkem některých ICT projektů je **opomíjení nutnosti předejít tzv. vendor-lock-in efektu** (neboli obtížně zrušitelné závislosti na konkrétním dodavateli). Díky tomuto efektu se dodavatel dostává do monopolního postavení vůči zadavateli projektu a ten pak čelí jak organizačním tak hlavně finančním neefektivitám. V těchto případech žadatelé nepředvídají nezbytnost zajištění svobody rozhodování a sami své projekty dostávají do stavu nemožnosti změnit v budoucnu IT dodavatele či provozovatele systému. Tato situace nastává nejčastěji u vývoje informačních systémů na zakázku, kdy toto opomenutí do budoucna téměř vylučuje převzetí projektu jiným dodavatelem, ať již z pohledu autorských práv k dílu jako takovému, nebo z pohledu nedostatečné technické dokumentace a migrace dat. Typickým následkem pak bývá pravidelná nutnost využít při zadávání úprav systému nebo i jeho pouhého provozu tzv. jednacího řízení bez uveřejnění (JŘBU). Obecně OHA nabádá žadatele ke zpracování a sjednání tzv. exit plánu, který zahrnuje kromě právních otázek i ošetření čistě technických problémů, například otázky proveditelnosti migrace dat stávajícího systému do systému nového. Adekvátní exit plán byl pod vedením OHA doplněn v roce 2017 do 19 projektů, jiná opatření k předejití závislosti na dodavateli byla doplněna u 11 projektů. Mezi taková patřilo například zajištění práv ke zdrojovým kódům od vyvíjeného informačního systému.
- D)** U informačních systémů je významná také **podpora publikace tzv. otevřených dat z konkrétního systému**. Někteří žadatelé zcela opomíjeli požadavek na funkci jejich informačních systémů, pomocí které by bylo možné zveřejňovat data v otevřeném a strojově zpracovatelném formátu. V porovnání s předchozím rokem se ale situace zlepšila a v roce 2017 musel OHA trvat na doplnění publikace otevřených dat jen v 18 projektech. Lze konstatovat, že bez působení OHA by mnohá otevřená data vůbec nevznikla nebo by později musely být nákladněji upravovány informační systémy, aby jejich publikaci umožnily.

- E)** V návaznosti na nové znění zákona o zadávání veřejných zakázek vznikne k dubnu 2019 pro subjekty veřejné správy povinnost příjmu tzv. **Elektronických faktur** (faktur v elektronicky zpracovatelné formě a ve strukturovaném formátu), pokud se výstavce faktury k takové formě rozhodne. Povědomí o této nové povinnosti je bohužel ve veřejné správě velmi nízké a je třeba se na ní v příslušných systémech připravit dopředu. Proto OHA požadavek na schopnost příjmu elektronické faktury ve strukturovaném formátu nechal doplnit v 17 projektech, které obsahovaly pořízení nebo významné úpravy ekonomického modulu v rámci systému úřadu.
- F)** Vedle projektů, kde byla zjištěna absence nějakého architektonického nebo právního aspektu, se vyskytlo také 9 projektů, ze kterých bylo třeba některé služby a funkce odstranit, jelikož byly v projektu **nerealizovatelné či jejich realizace by byla zcela neefektivní**. Příkladem takové situace bylo plánované poskytování služeb systému CzechPOINT, kdy v jednom případě měla být veřejnosti poskytována služba smysluplná pouze pro úředníky (kteří mají agendové systémy a mezi veřejnost je nelze počítat) a v jiném případě bylo navrhováno vytvoření služby pro tak malý okruh osob a tak málo často, že by náklady přepočtené na jednu transakci dosáhly naprosto nepřijatelné výše.
- G)** V rámci posuzování bylo v roce 2017 rovněž apelováno na **využívání standardů** v projektech, namísto jednoúčelových řešení, která by jen prodražila budoucí napojování na okolní systémy. Ve většině ze 14 projektů, které musely na základě intervence OHA soulad se standardy doplnit, se jednalo typicky o ignorování standardů elektronické zdravotní dokumentace v nemocničních informačních systémech nebo absence podpory Národního standardu elektronických systémů spisových služeb, závazných pro úřady veřejné správy.

Dále v této kapitole uvádíme **informace o posuzování projektů po vybraných resortech státní správy** a v samosprávných úřadech. Vybrány byly oblasti, z nichž jsou předkládány největší počty žádostí nebo žádosti o velkých objemech finančních prostředků. Jde tak o resorty, kde jsou při posuzování projektů kladeny vysoké nároky na zajištění konzistence a koncepčnosti tak, aby se jednotlivé projekty navzájem doplňovaly a nedocházelo k jejich vzájemným rozporům

či překryvům. Za tímto účelem jsou mezi pracovníky OHA rozvíjeny specializace na věcnou problematiku jednotlivých resortů a tito specialisté jsou pro daný resort partnerem při jednáních o strategických záměrech a plánech rozvoje ICT.

Obrázek 2: Počet přijatých žádostí dle resortů nebo území (kraj, obec)

RESORT VNITRA

Za rok 2017 bylo z resortu ministerstva vnitra přijato k posouzení 31 žádostí o stanovisko. Jednalo se o žádosti samotného ministerstva vnitra (24), Policie (4), Generálního ředitelství hasičského záchranného sboru (2) a Správy základních registrů (1). Ve finančním vyjádření byly předloženy projekty za 8,1 miliardy Kč. Resort ministerstva vnitra je v souladu se svými kompetencemi odpovědný za správu, provoz a rozvoj celého portfolia sdílených služeb veřejné správy ČR. Tomu odpovídá i skladba projektů, které byly předloženy v roce 2017 ke schválení. Mezi projekty se objevily úpravy centrálních služeb, jako je systém CzechPOINT, Datové schránky, Portál veřejné správy – Portál občana, Základní registry a také zajištění kybernetické bezpečnosti centrálních systémů. S ohledem na zařazení OHA v organizační struktuře Ministerstva vnitra bývají architekti OHA v některých případech zapojeni v projektových týmech vytvářejících projektové záměry a architekturu navrhovaných řešení. Aby bylo zamezeno případnému střetu zájmů, je striktně dbáno na to, aby projekt nikdy nehodnotil (neschvaloval) zaměstnanec, který se podílel na jeho tvorbě a návrhu. Nejčastějšími nedostatky, jež byly v žádostech z resortu vnitra odhaleny, byla chybějící publikace otevřených dat a nedostatečně vyřešená exit strategie v souvislosti s předcházením závislosti na konkrétním dodavateli.

RESORT FINANČÍ

V rámci resortu financí jsou při hodnocení projektů viditelné dva zcela odlišné přístupy při budování systémů informačních technologií. První přístup je reprezentován Generálním finančním ředitelstvím (GFŘ), kde je provozován Automatizovaný daňový informační systém (ADIS), vykazující ty nejtěžší příznaky problematické závislosti na konkrétním dodavateli. Druhý přístup je reprezentován Generálním ředitelstvím cel (GRČ), kde aplikační podporu celních agend tvoří desítky menších aplikací. Situace je zde lepší ačkoli i některé menší systémy vykazují příznaky nezdravé závislosti na jednom dodavateli.

Působením OHA při předkládání jednotlivých projektů dochází k postupnému zavádění metodologie OHA „prevention vendor-lock-in“ jako je například definování

exit strategií, tlak na opouštění nadužívání režimu jednacích řízení bez uveřejnění (zadávaní zakázek bez otevřené soutěže) a celkovému architektonickému narovnání monolitických aplikací v rámci resortu (zavádění Enterprise Architektury).

Dalším důležitým milníkem pro resort financí je snaha začít ve větší míře využívat sdílenou komunikační infrastrukturu veřejné správy (KIVS) a centrum sdílených služeb (CMS) oproti budování sítí resortu financí. V této souvislosti je možné konstatovat, že odborná jednání OHA s pracovníky Státní pokladny Centra sdílených služeb (SPCSS) byla zahájena a že v této oblasti je vůle budovat a podporovat sdílené služby. Důležitým bodem je také změna aktuálně využívaného většího množství datových center či serverových sálů v rámci resortu financí, směrem k větší konsolidaci do jednoho resortního či národního datového centra.

RESORT PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

V rámci resortu Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) bylo za rok 2017 souhrnně podáno 31 projektů v celkové výši takřka 3 miliard Kč, kdy jednotlivé projekty byly v rozmezí jednotek až stovek milionů Kč. Za resort významně přispěla v rámci předkládání projektů i Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“), která za rok 2017 podala celkem 18 projektů v celkovém objemu 1,66 miliardy Kč.

V roce 2017 sekce informačních technologií MPSV pokračovala v rozvoji jednotlivých IT projektů, vedoucích k vyvázání se závislosti na jednom dodavateli. Krom běžných žádostí na prodloužení provozu stávajících systémů se jednalo především o:

- rozvoj jednotlivých datových center MPSV a navazující infrastruktury,
- plánované převzetí řešení a následná implementace jednotného portálového řešení pro MPSV od ČSSZ, kde již portálové řešení existuje a bylo pilotním projektem pro elektronickou identitu,
- plánovaná celoresortní spisová služba,
- plánovaný projekt na implementaci docházkového systému do celého resortu,
- plánovaná výměna velkého sálového počítače – tzv. „mainframe“, provozovaného ČSSZ po velmi dlouhou dobu, novým systémem

- důchodových agend, založeným na současných výpočetních technologiích, s cílem vyvážit ČSSZ ze závislosti na jednom dodavateli řešení mainframe,
- plánovaná kybernetická bezpečnost pro jednotlivé významné informační systémy a kritickou informační infrastrukturu resortu MPSV.

Pokud se týká ČSSZ, zde byly předkládány především žádosti na prodloužení podpory provozu již existujících informačních systémů a rozvoj jednotlivých aplikací v oblasti sociálních dávek.

Páteřními informačními systémy, které MPSV buduje v posledních letech, dochází k vyvážení se z nezdravých závislostí na jediných dodavatelích. Páteřními systémy na podporu sociálních agend jsou kupříkladu projekty Zaměstnanosti, Sociální dávky a k tomu přidružené projekty pro vybudování provozní integrační platformy a jednotné datové základny. Dalšími navazujícími projekty jsou např. jednotné portálové řešení a nový systém důchodových agend. V rámci interních systémů je to potom resortní docházkový systém, resortní spisová služba a resortní pracoviště podpory zákazníků (tzv. service desk).

RESORT ZDRAVOTNICTVÍ

V rámci elektronizace zdravotnictví došlo v roce 2017 k rozsáhlým změnám, které jsou reprezentovány projekty IROP výzev č. 10 (kybernetická bezpečnost), 23 (specifické informační a komunikační systémy a infrastruktura I.), 26 (eGovernment I.) a 28 (Specifické informační a komunikační systémy a infrastruktura II.). Významným v oblasti zdravotnictví bylo spuštění systému elektronických receptů k 1.1.2018 a dále projekt NIX ZD na přeshraniční výměnu zdravotní dokumentace. Jelikož je zdravotnictví jako celek roztržštěno mezi mnoho zodpovědných subjektů, je nutné definovat, které organizace pod tento resort náležejí. Jde především o samotné Ministerstvo zdravotnictví a jeho podřízené/zřizované organizace jako např. Ústav zdravotnických informací a statistiky, Státní ústav pro kontrolu léčiv či fakultní nemocnice, dále nemocnice zřizované kraji a nemocnice zřizované obcemi a v neposlední řadě též o soukromá zdravotnická zařízení. Pro lepší pochopení se výše zmíněné organizace budou souhrnně označovat jen jako poskytovatelé zdravotních služeb. OHA byl poskytovatelům zdravotních služeb k dispozici

ke konzultacím řešení jejich projektů a podílel se na aktivitách jako Národní registr hrazených zdravotních služeb (NRHZS), Integrované datové resortní rozhraní (IDRR) Ministerstva zdravotnictví, metodické pokyny k výzvě IROP č. 26 pro eHealth², architektonický dozor nad přeshraniční výměnou zdravotní dokumentace nebo řešení elektronických receptů SÚKL v napojení na sdílené identitní služby ČR.

Projekty poskytovatelů zdravotních služeb se nejčastěji zaměřovaly na modernizaci či výměnu informačních systémů a jejich logické centralizace, na výměnu zdravotních informací pacienta, na integraci provozních systémů a na kybernetickou bezpečnost. Hodnoty těchto projektů dosahovaly dle velikosti poskytovatele zdravotních služeb od jednotek miliónů až po stamilióny korun. Mezi nejčastější problémy, které při konzultacích s poskytovateli zdravotních služeb byly odhaleny, patřilo opomenutí budované sběrnice zdravotnictví, opomenutí vedení elektronické zdravotní dokumentace v mezinárodních standardech a chybějící poskytování elektronických služeb zdravotnictví za pomoci elektronické identity občana. OHA díky těmto konzultacím ušetřil značné finanční prostředky na budoucí rozvoj těchto systémů a napomohl elektronizaci zdravotnictví jako celku. OHA bude i nadále společně s Ministerstvem zdravotnictví vyvíjet v této oblasti úsilí k neustálému zlepšování úrovně elektronizace zdravotnictví.

RESORT KULTURY

V resortu kultury byly nastartovány velké projekty v rámci výzvy IROP č. 23 (Specifické informační a komunikační systémy a infrastruktura I.) Těmito projekty byly Jednotný evidenční a grantový informační systém JEGIS, Resortní informační systém ERP (Enterprise Resource Planning), Resortní informační systém řešení facility managementu Ministerstva kultury, Resortní informační systém elektronické spisové služby, Národní eKnihovna a projekt Rejstřík církví a náboženských společností. Při posuzování těchto projektů bylo většinou žádáno o dodatečné doplnění informací o schéma návaznosti na eGovernment s ohledem na funkcionalitu Integrace datového fondu orgánu veřejné moci, o upřesnění architektury ve vztahu k centrálnímu místu služeb (CMS) a rozpracování exit strategie projektu.

² Ke stažení na <http://www.mvcr.cz/clanek/agenda-odboru-hlavniho-architekta-egovernmentu.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

V rámci výzvy IROP č. 26 (eGovernment I.) byl posuzován projekt Národní platforma pro elektronickou správu a evidenci muzejních sbírek a agend ELVIS, jehož hlavním přínosem je nahrazení již morálně a technologicky zastaralého systému DEMUS, pocházejícího z devadesátých let minulého století a sjednocení platformy, jenž bude k dispozici pro všechny uživatele a správce sbírek muzejní povahy, kteří buď využívají komerční systémy, nebo s digitalizační evidence sbírek dosud nezapočali.

V průběhu posuzování projektu ELVIS Ministerstva kultury byl na OHA doručen k posouzení projekt „Jednotný evidenční systém sbírek a publikační portál Moravskoslezského kraje“ (dále jen „JESSaPP“), jehož obsahem bylo řešení problematiky evidence sbírek v 5 sbírkotvorných organizacích, zřízených krajem. Při posuzování obsahu obou těchto projektů byl identifikován možný překryv. Oběma stranám byl dán navzájem prostor k seznámení s projektem druhé strany a zástupci OHA následně svolali jednání s předkladateli obou projektů, za účelem vysvětlení a doplnění záměrů. Po doplnění a vyjasnění došel OHA k závěru, že projekt ELVIS je budován jako jednotná zastřešující platforma, připravena na komunikaci s dalšími specializovanými a evidenčními systémy, např. systémy regionálních organizací, zatímco systém JESSaPP je koncipován s cílem řešit problematiku podrobných funkcionalit, jako např. tvorba digitálních sbírek, publikační portál a modul badatelna. JESSaPP byl tedy „pouze“ rozšířen o napojení na systém ELVIS. Došlo tímto k vytvoření nového samostatného systému, ale plně v souladu s koncepcí Ministerstva kultury, která je založena na interoperabilitě se všemi současnými i budoucími systémy v oblasti ochrany movitého kulturního dědictví.

KRAJE A MĚSTA

V roce 2017 OHA přijal a posoudil celkem 109 žádostí samospráv (krajů, měst, obcí a jimi zřizovaných organizací)³, financovaných z výzev IROP, což představovalo nárůst v porovnání s 22 žádostmi roku 2016 nárůst na pětinásobek.

V projektech předložených kraji a městy OHA identifikoval jako klíčové tyto oblasti:

- a) **v projektech předkládaných kraji** se jednalo především o elektronizaci procesů vedoucích ke zvýšení odolnosti proti kybernetickým hrozbám a ke snížení administrativního zatížení a s tím souvisejících nákladů a především chybovosti vznikající manuálním zpracováním. Důraz byl kladen na efektivní sdílení a dostupnost důležitých informací mezi organizacemi krajů i obcí.
- b) **v projektech předkládaných městy a obcemi to byly:**
 - v první řadě - stejně jako u krajů, elektronizace procesů samosprávních agend (ne jen přenesených, ale i samostatných) a dále
 - zavedení portálu občana, popřípadě portálu úředníka, které bude přínosem pro usnadnění komunikace s občany prostřednictvím podání elektronickou cestou, snazší a efektivnější práci úředníků díky sdílení a zveřejňování informací prostřednictvím portálu úředníka, a dále pořízení informačních systémů pro:
 - výkon spisové služby,
 - výkon správních agend
 - ekonomické agendy.

OHA intenzivně a otevřeně komunikuje s institucemi samospráv všech úrovní o obsahu předkládaných projektů a průběžně je informuje o již existujících a fungujících centrálních službách eGovernmentu, které mohou instituce samospráv ve svých ICT projektech využít a realizaci své potřeby tak výrazně zlevnit a urychlit, a to v časovém předstihu s účinností zavádění nových pravidel (např. plnohodnotné využívání možností elektronických faktur), pokud ještě nejsou účinné (např. obecné nařízení o ochraně osobních údajů – GDPR). Dále OHA koriguje opakující se nedostatky v podobě nepoužívání sdílených služeb, například identitních (NIA a JIP/KAAS) a dále komunikačních (KIVS a Centrální místo služeb).

V rámci posuzování OHA sleduje rovněž hospodárné vynakládání finančních prostředků na realizaci projektových cílů. Uvedenými procesy OHA napomáhá šetření prostředků státního rozpočtu, podporuje čerpání finančních dotací z evropských fondů a koriguje hospodárnost jejich vynakládání.

³ V tomto počtu nejsou zahrnuty projekty organizací, které svým věcným působením patří do oblastí řízených centrálními orgány, tj. např. nemocnice, záchranné služby a muzea.

2.6 — PŘÍNOSY POSUZOVÁNÍ PROJEKTU OHA

Přínosy posuzování a schvalování ICT projektů centrální autoritou je možné vidět v několika rovinách.

- a) Finanční úspory dosažené odstraněním odhalených nedostatků.
- b) Navádění na potenciálně problematické aspekty projektu, kdy samotný formulář žádosti je koncipován způsobem, jenž na řadu nedostatků projektu upozorní žadatele již během vyplňování.
- c) Preventivní a edukativní působení na jednotlivé žadatele. Organizační veřejné správy s vědomím budoucí nutnosti podávání žádostí o stanovisko OHA postupně začínají zavádět architektonické řízení informačních a komunikačních technologií a jejich rozvoje z pohledu centrálního eGovernmentu.

V předchozí kapitole 2.5 byly popsány nejčastěji se opakující nedostatky předkládaných ICT projektů. Jak bylo uvedeno, u 132 projektů bylo v rámci posuzování dosaženo odstranění těchto a jiných nedostatků. Na **základě součtu expertních odhadů jednotlivých úprav projektů dospělo OHA k tomu, že finanční vyjádření odstraněných nedostatků ve 132 připomínkových a doplňovaných projektech dosáhlo hodnoty okolo 615 milionů Kč.** Nelze tvrdit, že se jedná o přímé úspory ve smyslu snížení cen projektů, i když i takové případy byly. Obecně se jedná spíše o předcházení vzniku budoucích víceprací a vyloučení neefektivit s negativními dopady do budoucnosti. Odhady finančního vyjádření odstraněných nedostatků se pro jednotlivé projekty pohybují od 10 tisíc Kč po 100 milionů Kč. Střední hodnota na projekt pak čítá 500 tisíc Kč, kdy polovina projektů, které byly upravovány, měla odhadovanou hodnotu nedostatků přesahující tuto částku.

OHA se rovněž podílel na tvorbě vzorové žádosti o financování projektů zdravotnických zařízení z evropských fondů, čímž byl nápomocen úspěšnému čerpání dotací pro elektronizaci zdravotnictví. V roce 2017 se rovněž dařilo metodicky vést zpracovatele studií proveditelnosti k tomu, aby obdobné projekty nevykázaly stejné chyby. Díky tomu, že několik dodavatelských firem zpracovávalo

velmi podobné projekty pro větší množství měst a obcí, tak se jednou vytknuté nedostatky obvykle již vícekrát nevyskytly.

Zavádění využití architektur prosazované v preventivní a edukativní rovině zefektivňuje koncepční plánování rozvoje a centralizuje znalosti o struktuře a souvislostech nejen samotného IT, ale i jeho návaznosti na modely vykonávaných agend a podpůrné činnosti organizace či resortu.

Aplikace architektonického myšlení umožňuje mimo jiné odhalovat a zabraňovat významným chybám při realizaci IT projektů, jakož i při návrhu organizačních a procesních změn. Výsledkem takového přístupu je, že jsou ve vyšší míře využívány již pořízené technologie a sdílené nástroje eGovernmentu a že při plánování nemohou být opomenuty žádné podstatné vazby a návaznosti. Architektonická příprava tedy vede k efektivnějšímu využívání finančních i personálních zdrojů a také ke standardizaci postupů elektronizace agend, což ve finále nejvíce ocení klienti veřejné správy.

Znalost a porozumění architektuře úřadu (jeho struktuře, chování a plánu dalšího rozvoje) je důležitým předpokladem pro další manažerské metody, jako je například řízení portfolia rozvojových programů a projektů, řízení výkonnosti, kvality a zodpovědnosti ve veřejné správě nebo oceňování a následná ochrana informačních aktiv resp. řízení bezpečnostních rizik.

2.7 — ŠKOLENÍ A OSVĚTA

Pro zájemce z řad veřejné správy i dodavatelských firem poskytoval OHA i v roce 2017 školení na práci s architekturami pro účely vyplňování formulářů žádostí o stanovisko OHA. V porovnání s předchozím rokem byl však o tato školení výrazně nižší zájem. Důvodem je velmi pravděpodobně to, že většina relevantních žadatelů již školení absolvovala a s vyplňováním informací do formulářů nemá větší komplikace.

Celkem se konala 4 školení, jichž se zúčastnilo dohromady 70 osob. Dvě školení byla pořádána v jarních termínech a dvě v termínech podzimních. Nadále zůstává na webových stránkách OHA kontakt pro zájemce o školení a OHA je připraven dle poptávky vypsat operativně další termíny školení i v roce 2018.

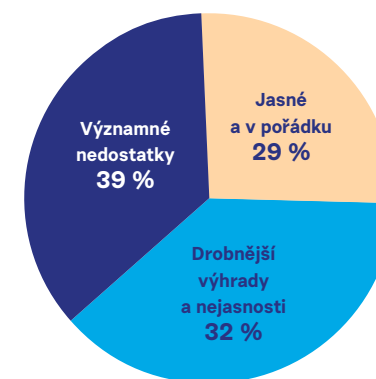
Vedle školení proběhl v roce 2017 také nespočet individuálních konzultací před podáním žádosti, při kterých pomáhali architekti OHA s vyplňováním formuláře žádosti a architektonickým řešením nad konkrétními projekty.

2.8 — INFORMAČNÍ KONCEPCE ČESKÉ REPUBLIKY

V rámci své působnosti identifikoval OHA potřebu vytvoření závazného dokumentu, který by definoval obecné principy pořizování, vytváření, správy a provozování informačních systémů veřejné správy v České republice. Z toho důvodu OHA inicioval novelu zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, kam bylo pomocí §5a odst. 1 zakotveno zmocnění pro vytvoření a prosazování takového dokumentu. Ze zákona se bude jednat o dokument s názvem Informační koncepce České republiky.

V principu se jedná o dokument, který po schválení vládou předepíše principy pravidla a postupy správného řízení ICT ve veřejné správě. Z pohledu posuzování projektů jsou nejvýznamnější součástí připravované Informační koncepce ČR části popisující správné využívání sdílených služeb eGovernmentu, principy tvorby a pořizování informačních systémů a technologií a pravidla jejich provozu. Do budoucna se tedy posune posuzování projektů do stavu, kdy projekty budou primárně kontrolovány na soulad s Informační koncepcí ČR s ohledem na specifika daného projektu.

3— Závěr

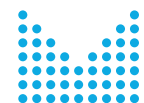
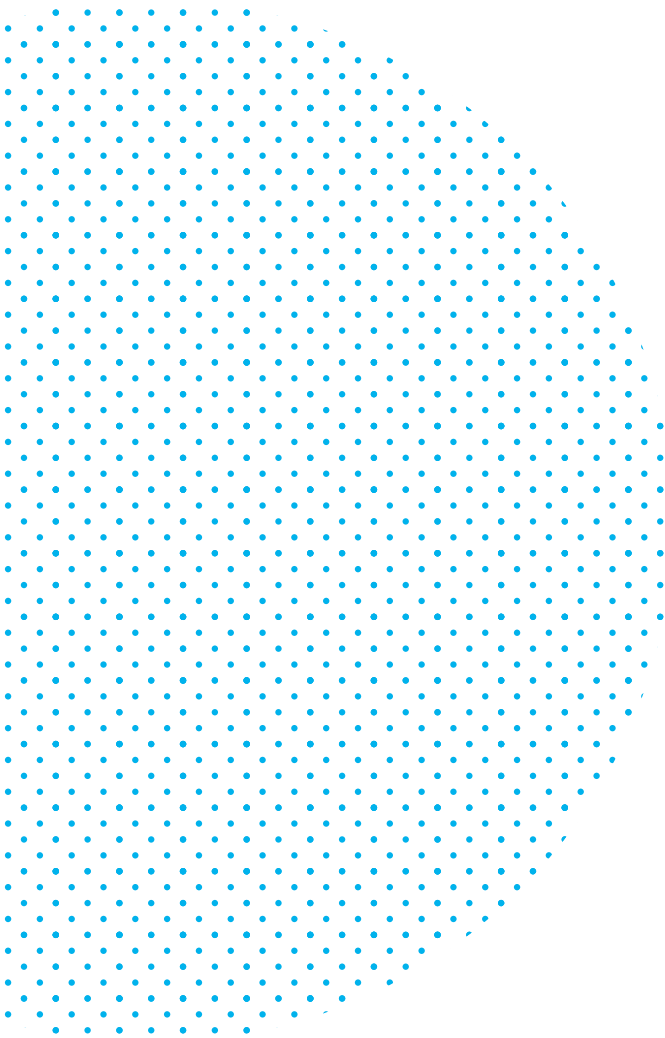

Obrázek 3: Podíly žádostí podle rozsahu požadovaných úprav ze strany OHA

Výkonem kompetence posuzování ICT projektů může OHA zajistit pozastavení realizace těch projektů, které jsou v rozporu s principy českého eGovernmentu a Národním architektonickým plánem. Posuzování je zaměřeno především na hospodárnost, efektivitu a účelnost připravovaných projektů s důrazem na systémové řešení a vzájemnou provázanost funkcionalit různých projektů.

Dokladem smysluplnosti a významu posuzování projektů je skutečnost, že bez působení OHA by bylo realizováno 39 % předložených projektů s významnými nedostatky.

Informace uvedené v této zprávě na několika místech popisují roli OHA v uspořádání českého eGovernmentu a dokladují jeho unikátní roli. Tento odbor je dnes jediným bodem koncentrace znalostí a závislostí existujících i připravovaných prvků elektronizace veřejné správy a to i na meziresortní úrovni. OHA je schopen zajišťovat koordinaci, dohled a řízení nejen rozvojových projektů, ale také způsobů provozu a jeho plánování. OHA disponuje unikátním týmem architektů, analytiků a právníků na nejvyšší odborné úrovni, což mj. dokládají i jejich četná ocenění a certifikáty.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

WWW.MVCR.CZ